

Fastlagssöndagen

Ester – en bibelbok med eller utan Gud

När den hebreiska bibeln skulle sammanställas, uppstod frågan om vilka texter som skulle inkluderas. Slutsatsen blev att texter med för mycket Gud och för lite Gud inte fick vara med! Det där med för mycket Gud kanske tål att förklaras. Det handlade om texter där författaren ansåg sig veta för mycket om Gud eller påstod sig ha fått ett exklusivt uppdrag. Sådana texter valde rabbinerna bort, i strävan att bibehålla möjligheterna till ständiga tolkningar. Klurigare var det med texter med för lite Gud. Särskilt två texter hamnade i fokus för debatten: Höga visa och Esters bok. Ingen av dem nämner Gud. Den ena är en erotisk kärleksdikt och den andra en historisk äventyrsberättelse. Inte förtjänade väl de att tas med i bibelsamlingen?

Texternas kvaliteter gjorde dock att rabbinerna inte omedelbart avvisade dem. Höga visan inkluderades genom att den gavs en tolkning så att bruden blev människan och brudgummen Gud. Därmed kunde boken bli en pendang till Psaltarens många texter om längtan efter ett gudsmöte. Esters bok vållade mer huvudbry. Slutligen löstes frågan på ett för rabbinerna så typiskt sätt: kreativ texttolkning med utgångspunkt i de hebreiska bokstäverna.

Man insåg att det bakom ordet Ester anades ett annat ord: *hester*. Och just *hester* betyder dold eller frånvaro. Alltså var frånvaron av Gud i texten medveten, något som antydde redan i valet av namn på boken. Hester, Guds frånvaro, att Gud döljer sitt ansikte, var så som gestalterna i texten uppfattade sin verklighet. Men vi läsare följer äventyret då drottning Ester räddar det judiska folket genom olika intriger och inser att Guds hand verkar genom henne. Gud finns alltså tydligt där, om än fördolt, och Gud träder oss läsare till mötes genom människans agerande. När hon vägrar ge sig inför förföljelsen, reflekterar hon och slutligen gör hon världen bättre, ja då har hon och därmed hela bibelboken illustrerat den mystiska termen Tikkun Olam, att laga och hela världen.

Esters bok handlar om hur människan blivit myndig och klarar av att förbättra världen. Därför behöver Gud inte vara synligt närvarande, utan finns närvarande i människornas agerande. Den frånvarande närvaron, hester, visar sig vara ett nytt sätt för Gud att vara närvarande, Ester. Just detta synsätt blev till en tolkningsnyckel för många judar under de dryga två millennier av förföljelse som fortsatte också efter att Ester stoppat morden i Persien.